

onima kojih je kolijevka na moru. Novosagrađeni most skratio nam je put, tako da smo već oko podne na otoku Košljunu, do kojeg smo stigli barkom, mogli slaviti Euharistiju. Tu nas je fra Gabrijel Štokalo upoznao s vrijednim starinama iz njihova muzeja. Poslije toga vratili smo se na Krk gdje smo pogledali katedralu. Zatim smo dobrotom i velikodušnošću Mo. Izaka Špralje i njegove subrače bili lijepo ugošćeni u trećoredskom samostanu u Krku.

Kulminacija raspoloženja bila je zajednička rekreacija koju je animirao naš Tajnik.

O zalazu sunca ostavili smo more i krenuli prema Zagrebu. Vrijeme povratka bilo je ispunjeno solističkim točkama s. Cecilije Pleša i pojedinih đaka, a svoj posebni program imale su naše diplomantice. Prikladnim pjesmama izrazile su svoju zahvalnost za sve što su primile na ovom Institutu. U tom raspoloženju stigli smo u Zagreb zahvalni Bogu za taj dan koji je za nas bio dragocjeno osvježenje.

C. K.

IZ NAŠIH ŽUPA

KAKVU PJESMARICU TREBAMO?

Listajući Sv. Ceciliju br. 2. od 1980. zaustavio sam se na članku »Primjedbe jednog orguljaša« Vinka Barbiša. Drago mi je da se i laici, koji vode crkveno pjevanje, aktivno uključuju svojim primjedbama i savjetima u pripremanju nove pjesmarice.

S autorom dotičnog članka složio bih se što se tiče pučkih popijevki da ne budu skladane »na više od pet-šest tonova«. Za druge njegove probleme želio bih iznijeti nekoliko sugestija kao neku vrstu pomoći g. Barbišu, a također i drugima koji vode crkveno-liturgijsko pjevanje po našim župama.

G. Barbiš piše da bi nova pjesmarica »trebala obuhvatiti upravo sve promjenjive dijelove, uključivši: ulaznu pjesmu, pripjevni psalam, pjesmu prije evanđelja, prikaznu pjesmu i pričesnu pjesmu, dakle sve!«

Kad bi jedna pjesmarica sve ovo sadržavala za svaku nedjelju i blagdane tada bi ta pjesmarica i te kako bila velika, mnogo veća nego *Kantual*. Pa kad bi i sadržavala sve, opet bi orguljaši imali problema. Sve tekstove bi naime trebalo umnožiti za zbor ili puk.

Postojeći napjevi od Anselma Canjuge dosta su lagani i lijepi. Za svako pojedino vrijeme crkvene godine postoji određen njegov napjev. Osobno smatram da je to dovoljno što se tiče napjeva. No što se tiče tekstova za ulaznu i pričesnu pjesmu i tu ne bi smjelo biti većih problema. U svakom misalu nalaze se riječi ulaznih i pričesnih pjesama. Ako ulaznu pjesmu pjeva zbor, dovoljno je da se riječi iz misala u nekoliko primjerka umnože na pisači stroj i pravilno podcrtaju. Tamo gdje te pjesme pjeva cijela župska zajednica mogu se tekstovi napisati na plakate koji će se postavljati na vidno mjesto ispred puka. Mi za svoju privatnu upotrebu umnožavamo tekstove na ciklostilu i to za svaki dan kroz došašće, korizmu i uskršno vrijeme.

Što se tiče psalama: svaki psalam se može pjevati na svih 8 tonusa. II. vatikanski koncil kaže: »Crkva smatra gregorijansko pjevanje vlastitim rimskoj litur-

giji, ono dakle u liturgijskim činima, uz jednake uvjete, ima prvo mjesto« (SC 116). Što da pišemo nove napjeve kad imamo predivne koralne tonuse na kojima se kroz stoljeća pjevaju psalmi. Zar ćemo ih danas izbaciti iz liturgije? Stoga smatram da bi u novoj pjesmarici trebalo donijeti svih 8 tonusa s harmonizacijom, i to skupljene na jednom mjestu. Osim toga, u NCP već postoji nekoliko komponiranih napjeva za psalme. Na te napjeve mogu se pjevati i drugi psalmi.

Nadalje, poklik i stih prije evanđelja: cijelo vrijeme u liturgijskoj godini osim u korizmi kao poklik pjeva se Aleluja, a sam stih se može pjevati na napjev nekog tonusa ili »tono recto«. Riječi stiha nalaze se također u misalu. Njih obično pjeva solist pa ih neće trebati umnožiti.

Pri kraju svog članka g. Barbiš dodaje da u novu pjesmaricu »ne bi trebalo donijeti litanije koje ne spadaju na liturgiju, a malo se gdje i pjevaju, a isto tako i večernju.«

Prošle godine za vrijeme svibanjskih pobožnosti bogoslovski zbor sarajevske bogoslovije pjevao je Gospine litanije u sjemenišnoj crkvi. Vjernicima koji su sudjelovali na pobožnostima to je bilo veoma drago tako da su znali govoriti: »Hvala vam što ste nam omogućili da opet nakon nekoliko godina čujemo pjevanje litanije.« Zar ovu duhovnu radost ne bi mogli prirediti i drugi zborovi svojim župljanima? Smatram stoga, da u novu pjesmaricu ne bi bilo na odmet uvrstiti bar jedne ili dvoje Gospine litanije i jedne Srcu Isusovu.

Glede večernje II. vatikanski koncil kaže: »Nek pastiri duša nastoje da se nedjeljom i u svečanijim blagdanima u crkvi zajednički proslave glavni časovi, naročito večernja« (SC 100).

Koncil preporučuje da se uvede večernja, a mi ih 17 godina iza njega želimo izbaciti, još prije nego smo ih pravo i uveli. Ako u novoj pjesmarici budu uvršteni svi tonusi tada već imamo napjeve za psalme. Napjeve himana za došašće, korizmu i uskršno vrijeme već imamo u postojećim pjesmaricama. Za himne kroz godinu vrlo je lagan i lijep napjev pjesme *Sva ljubavi mi Isuse* u NCP br. 64. Poznato mi je npr., da na ovaj napjev sjemeništarci u zadarskom sjemeništu pjevaju svako jutro himan iz jutarnje pohvale. Dok sam boravio u Malom Lošinjima imao sam priliku sudjelovati na sv. misi subotom prije koje je cijela crkva pjevala večernje pohvale. To je na mene ostavilo jako lijep dojam. Zašto se to ne bi pokušalo uvesti i na drugim župama? Donijeti tekstove večernjih pohvala za nedjelje i blagdane ne bi bilo »preteško i preskupo«. Većina psalama i himana se ponavlja, a već imamo tiskane »VEČERNJE«, izvadak za narod iz *Časoslova naroda Božjega*, Zagreb, KS (cijena 30 dinara).

Za sve ovo što sam naveo treba u prvom redu dobre volje i ljubavi. Dakako treba i zasukati rukave i započeti da se još više osmisli i poboljša liturgijsko pjevanje koje i te kako utječe na duhovni život svakog pojedinca.

S. PETROV

NOVE ORGULJE U HRVATSKOJ DUBICI

Na svetkovinu Sv. Antuna Pustinjaka, 17. siječnja, u župi Hrvatska Dubica obavljen je blagoslov novih orgulja. Agilni župnik Vlado Tomas, već dugi niz godina je upravitelj župe. Njegovim zalaganjem i po-

moću župljana, orgulje su stigle u pravi čas. Crkva naime, ima klasične orgulje sa sviralama, ali toliko dotrajale da je njihova restauracija nemoguća. Osim toga, jedan manual sa dvije i pol oktave jedva da je dovoljan za pratnju najjednostavnijih pučkih liturgijskih popjevaka.

Nove elektronske orgulje »Sonata 312« njemačke tvrtke AHLBORN, imaju 2 manuala i pedal, s dispozicijom:

<i>I. Manual</i>		<i>II. Manual</i>	
Bordun	16'	Engprinzipal	8'
Geigenprinzipal	8'	Rohrgedackt	8'
Gedackt	8'	Gamba	8'
Oktave	4'	Prästant	4'
Rohrflöte	4'	Blockflöte	4'
Superoktave	2'	Quinte	2 ² / ₃ '
Waldflöte	2'	Sifflöte	2'
Superquinte	1 ¹ / ₃ '	Oktave	2'
Trompetenregal	8'	Oboe	8'
Koppel	II/I	Tremulant	
<i>Pedal</i>			
Prinzipal	16'		
Subbas	16'		
Oktavbas	8'		
Gemshorn	8'		
Gedacktflöte	4'		
Bombarde	8'		
Regal	4'		
Koppel	I/P		
Organo Pleno			
Tutti			

Blagoslov je svečano obavio preč. gosp. Đuro Puček. Prilikom blagoslova, a i u homiliji euharistijskog slavlja, osvrnuo se na važnost radosnog slavljenja Gospodina uz pjesmu, kako izražavaju psalmi.

Crkva je bila prepuna, još je Božićno raspoloženje. Najdraže božićne popijevke pjevalo je staro i mlado punim plućima i punim srcem. Pjevaju dosta skladno. Tempo zadivljuje. Kao da pred sobom imaju temperamentnog dirigenta. Pjevaju brzo i poletno. Uz župnika, brigu za liturgijsko pjevanje vodi jedna od župljanki. Svojim skromnim glazbenim znanjem, povremenim vježbanjem manje skupine žena i djevojaka, liturgijsko pjevanje ipak drži na visini. Instrument će liturgiji dati novi sjaj i ljepotu, a živoj crkvi — vjernicima, više poleta, radosti. Briga i nabava dosta dobrog instrumenta u ovoj skromnoj župi može biti poticaj. Župniku čestitamo i želimo uspjeh u daljnjim pothvatima, a živa crkva neka mu je uvijek raspjevana i radosna u Gospodinu.

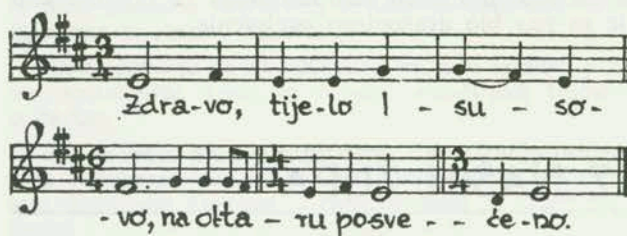
C. M.

VELIKO BLAGO GUBI SE MALOM NEPAŽNJOM

Rade Stankić poslao je uredništvu *Sv. Cecilije* još 1979. pismo, u kojemu upozorava na članak fra Stanka Vasilja, tiskan u časopisu *Naša ognjišta* 1978., br. 6. na str. 11. Premda njegove primjedbe uz članak fra Stanka objavljujemo iz tehničkih razloga tek sada, one će biti uvijek aktuelne.

Prvo, ukratko, o članku fra Stanka Vasilja *Veliko blago gubi se malom nepažnjom*. Pisac prvo konstatira da je četiristogodišnja turska okupacija Hercegovine osiromašila i zakočila taj kraj uz ostalo i u vjerskom pogledu i u glazbenoj kulturi. »Stoga su Hercegovci i danas tvrđeg sluha nego Hrvati u drugim našim krajevima.« No, ipak je Hercegovina »sačuvala jedan glazbeno-duhovni biser, kojim je njegovala i razgarala svo-

ju vjersku dušu, a to je *Zdravo, tijelo Isusovo*. To je popijevka koja je »na svakog ostavljala dojam ne samo snažna nego i lijepa ugođaja«. Pisac dalje konstatira da se ovo blago sve više zanemaruje i da »ima sve više naših crkava gdje se malo ili nimalo pjeva. Časne sestre... želeći Hercegovinu dignuti na glazbenu razinu drugih krajeva, bore se za velik broj svakovrskih pjesmica i napjeva, a nekako, možda i ne htijući, zabacuju ovaj veliki duhovni biser.« Pisac tvrdi da je jedan od razloga što se ova popijevka sve manje pjeva nedostatak prave harmonizacije ove hercegovačke varijante, koja daje cijeloj popijevci pravi ugođaj. Zato je tiskao harmonizaciju popijevke u časopisu *Naša ognjišta* uz zaključak da je i naš najmlađi svijet još uvijek rado pjeva, ali tamo gdje se ta popijevka »skladno pjevana ponudi«. Evo te hercegovačke varijante popijevke *Zdravo, tijelo Isusovo*:

Popijevka je četveroglasno harmonizirana prejednostavno, pretežno samo s toničkim i dominantnim suzvucima (zato je nismo ovdje otisnuli), a altova dionica prati sopransku u samim tercama.

Rade Stankić u svom pismu uredništvu *Sv. Cecilije*, kaže da se ta popijevka ne pjeva u mnogim hercegovačkim crkvama iz dva razloga. Prvo, zbog pomodarskog uvođenja drugih pjesmica i napjeva i drugo, zbog nepostojanja harmonizacije naše hercegovačke varijante. U svojim dobronamjernim primjedbama kaže da je melodija ove popijevke »bazirana na orijentalnom tetrakordu«, a orijentalna ljestvica da je »doputovala k nama posredstvom turske najezde na Balkanski poluotok. « Dalje kaže: »Naše pjesme općenito obojene tom orijentalnom ljestvicom imaju vlastiti karakter kojemu nije nađena analogija ni kod jednog drugog naroda. Jedna od najvažnijih karakteristika naših pjesama toga stila jest završetak na dominantnoj harmoniji osnovnog tonaliteta. U melodijskom smislu završetak, a u ovom konkretnom slučaju i početak, jest na drugom stupnju ljestvice.« Upozoravam Radu Stankića da završetak na dominantnoj harmoniji, odnosno na II. stupnju ljestvice nalazimo i u mnogim drugim popijevkama koje nisu u vezi s orijentalnom ljestvicom (npr. mnoge slavonske popijevke završavaju na II. stupnju dur-ljestvice).

O problemu ritmizacije ove popijevke kaže Stankić: »Hercegovina je mala, ali ako bi jedan melograf prošetao Bekijom, Nahijom, Brotnjom, Širokobriješkom ili Duvanjskom krajinom, da ne spominjemo Istočnu Hercegovinu, čuo bi različite varijante. Jasno da nijedna nije kriva, pogrešna. Teško ih je samo svesti na isti nazivnik, tj. ritmizirati tako da vrijedi za sva područja. Ipak i u slučaju da se ostane kod 3/4 mjere (7 taktova?!), nužno bi trebalo 4/4 mjeru u predzadnjem taktu pomaknuti za jedan takt naprijed. Tako bi tekstualni naglasak (*posvećeno, upućeno, porođeno, postavljeno*) došao na glazbenu tešku (prvu) dobu.« Zato Stankić predlaže drugačiji metar ove popijevke s malim izmjenama u melodiji: